

15–19-vuotiaiden
poikien käsitykset ja
mielikuvat HPV-
rokotteesta sekä
viestinnälliset keinot
rokotuskattavuuden
parantamiseksi

Vuokko Härmä
Laura Kihlström

CUBE

Terveystieteiden ja
hyvinvoinnin laitos

14.5.2025

Hankkeen tavoitteet, menetelmä ja aineisto

- Tavoite: ymmärtää mitkä asiat vaikuttavat poikien rokotushalukkuuteen? Miten yhteisön asenteet ja koulun käytännöt vaikuttavat siihen? Millaisilla viestinnällisillä keinoilla voidaan tavoittaa nuoria rokotuksiin liittyen?
- Menetelmä: nopea etnografinen arviointi (REA) – ryhmä- ja yksilöhaastattelut, havainnointi, muistiinpanot
- Kohderyhmä: 15–19-vuotiaat pojat, 4 oppilaitosta (2 lukiota ja 2 ammattikoulua). Haastatteluihin osallistui yhteensä 56 toisen asteen koulutuksessa olevaa nuorta sekä 5 oppilaitoksen terveydenhoitajaa
- Aineistonkeruu: maalis-huhtikuu 2023

Keskeisiä syitä HPV-rokotushalukkuuden taustalla

Rokotushalukkuuteen vaikuttavat asiat:

Esteet:

- Vähäinen tai virheellinen tieto HPV-rokotteesta, esim. ”tyttöjen juttu”
- Yleiset rokotuksiin liittyvät huolet ja pelot

Edistävät tekijät:

- Luotettava tieto ja selkeä viestintä
- Myönteinen/neutraali suhtautuminen muihin rokotuksiin
- Kiinnostus omaa terveyttä kohtaan

Terveystenhoitajien näkemyksiä poikien HPV-rokotuksista

- Terveystenhoitajilla epäselvyyttä toisen asteen rokotusmahdollisuuksista
- HPV rokotukseen liittyy oletus, että se on jo otettu peruskoulussa
- Terveystenhoitajat joutuvat priorisoimaan aiheita, joita käsitellään vastaanotolla eikä rokotuksista aina ehdi keskustella
- Tiedonsiirtoon ja kirjaamiseen liittyvät haasteet; ei tietoa onko saanut rokotuksen, jos on muuttanut toiselta alueelta/toisesta maasta

Yhteisön ja koulun vaikutus

- Tietoa lähipiiriin kuuluvien naisten kokemuksista, esim. tyttöystävät, siskot
- Perheellä edelleen suuri vaikutus käsityksiin ja asenteisiin, mutta myös vastuu rokotukseen menemisestä ("äiti tekee ajanvarauksen")
- Urheilevien poikien valmentajien näkemykset voivat vaikuttaa rokotuksen ottamiseen ("en halua ottaa rokotusta ennen tärkeää peliä")
- Ammattikoulut vs. lukiot: eroavaisuuksia terveystiedon opettamisessa, terveydenhoitajien saatavuudessa ja koulun henkilökunnan suhtautumisessa -> asenteet poikiin vaikuttivat viestinnän sävyyn ja aktiivisuuteen

Nuorten omat näkemykset toimivasta rokotusviestinnästä

- Julisteet koulun käytäville ja vessoihin
- Rokotuspäivä koulussa kaikille, matala kynnyks mennä itse rokotettavaksi
- Selkeä viestintä, mutta riittävästi aikaa tehdä oma päätös. Ei tuputtamista!
- Tieto tutulta aikuiselta (opettaja, terveydenhoitaja)

Ei toivottua:

- Somekampanjat nuorille (ei uskottavia, ohitetaan heti)
- Viranomaisten, kuten THL:n näkyvyys somessa koettiin epäluontevaksi. Viestit ohitetaan, estetään tai jätetään huomiotta
- Some edustaa “vapaa-aikaa”
- Mieluummin nuorten tuntema henkilö, eikä *ingen gammal tant*

Terveystenhoitajien näkemyksiä toimivasta viestinnästä ja materiaaleista

- Oppilaat ohittavat usein Wilma-viestit, mutta niillä voidaan silti tavoittaa huoltajia
- Toivotaan etenkin poikiin liittyvää lisätietoa HPV:sta
- HPV-viikko tai teemapäivä koulussa, jossa mukana asiantuntija. Mahdollisuus ottaa rokotus tai tarkistaa, onko rokotukset otettu
- THL:n tukimateriaalit kouluille (julisteet, infolaput)

Yhteenvedo tuloksista ja ehdotuksia HPV-rokotusviestinnän suunnitteluun

Rokotushalukkuuteen vaikuttavat tekijät:

- Tiedon puute ja väärät mielikuvat yleisiä. Aiempi "tyttöjen juttu" -viestintä elää yhä
- Perhe, erityisesti äidit, vaikuttavat rokotusasenteisiin
- Mahdollisuus ottaa rokote helposti koulussa madaltaa kynnystä
- Koulun ilmapiiri, henkilökunnan asenteet ja opetussisällöt muokkaavat suhtautumista

Suosituksia viestinnän kehittämiseen:

- Kohdennetaan viestintää useille ryhmille: oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle + huomioidaan myös valmentajat/vapaa aika
- Viestintä kouluympäristössä: julisteet, vessoihin sijoitetut infolaput, infotilaisuudet
- Harkintaa someviestintään
- Painotetaan rokotteen sukupuolineutraaliutta ja sen hyötyjä kaikille

Lisätietoja hankkeesta: [Härmä, V, et al. \(2024\) Toisen asteen oppilaitoksissa olevien poikien HPV-rokotuskattavuuden vahvistaminen](#)

Kiitos